Françoise Fabian passa per Barcelona a presentar un film
Pàgina 27

Mirador

Festa de la Música dividei els polítics i provoca el rebuig dels professionals

Pàgina 25

MÚSICA

La justícia italiana ha descobert suborns milionaris dels cantants per actuar a San Remo

Pàgina 27

L'honor de les lletres, per l'illenc Marià Villangómez

El poeta i traductor eivissenc, sorprès per la concessió del premi d'Òmnium Cultural

La prosa i les versions de poesia francesa i anglesa ocupen l'escriptor des de fa 27 anys

Albert de la Torre

◆ BARCELONA. – Cap a les cinc de la tarda d'ahir els rumors eren com aquells arbres que amaguen el bosc. Miquel Martí i Pol era l'escriptor que més sonava com a possible guanyador del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. Cap a les set, però, poc abans que es fes pública la resolució del jurat –reunit fins més tard que en edicions anteriors–, arribava la notícia que el premi se n'anava a Eivissa, que requeia en el poeta i traductor Marià Villangómez i Llobet. Ahir mateix, el poeta deia, sorprès: "El dia 11, aquest dijous, es fa el lliurament? Jo tenia pensat anar a Barcelona el dia 18 perquè sóc mantenidor dels Jocs Florals, però sembla que hauré de sortir abans".

Nascut a la més gran de les Pitiüses el 1913, Eivissa, tant des del punt de vista geogràfic i històric com literari, ha estat un dels temes centrals de la seva obra. Però Villangómez no és un home tancat a la seva illa i, després dels estudis de dret, que va seguir a Barcelona fins al 1933, va exercir la carrera docent a Mallorca i Barcelona a més d'Eivissa.

Poesia concreta

"El fons de la meva poesia sempre és el mateix. Combino elements tradicionals amb influències que no ho són tant", declarava ahir Villángomez, que afegia que és perquè ha escrit "poesia concreta, de les coses que he vist i he viscut" que Eivissa ha marcat tant la seva obra.

L'activitat poètica de Villangómez va començar abans de la Guerra Civil. Aleshores havia publicat poemes però no en forma de llibre. El primer volum que va escriure, encara que va ser el tercer a editar-se, és *Elegies i paisatges*, que recull les composicions compreses entre el 1933 i el 1943. "Producte d'onze mesos" de feina, explica l'autor, i com "una cosa incidental", va publicar, el 1945, *Sonetos mediterráneos*, l'única part de la seva obra en castellà.

Una reedició complicada

Terra i somni, Els dies, Els béns incompartibles, Sonets de Balansat, Ceguesa de l'estel són algunes de les obres que Villangómez va escriure abans d'*El cop a la terra* (1962), amb què es considera que va fer un tomb al realisme, encara que l'autor argumenta que senzillament es tracta d'un recull amb més contingut social i no un canvi de trajectòria.

El seu últim recull poètic, elaborat fins al 1962 –moment en què Villangómez va abandonar el gènere–, és *Declarat amb el vent*, editat el 1963. Des d'aleshores, el poeta eivissenc ha vist diverses temptatives de reedició de les seves obres. L'última, iniciada per Edicions del Mall, va quedar estroncada per la crisi de l'editorial. Últimament, Columna sembla que recu torxa i ha reeditat *El cop terra* i dóna sortida a alg de les seves traduccion poesia anglesa i francesa.

Traducció i prestigi

És justament per les ducions que Villangóme començar a ser més cone Marià Manent va escr "No és estrany que les s versions siguin excel·lent seu afinat intrument d'ad a poemes del to més div de formes contradictòr Des de *Versions de poesia derna* (1971), autors Yeats, Keats, Apollinaire, chaux, Dylan Thomas, Cc u, Perse, Supervielle, Pe han tingut, com Alberti o nuda, les seves versions c lanes a través de la ploma quest creador que, després bandonar la poesia, va tr en la prosa l'alternativa.

L'obra prosística Villangómez va començ ser editada el 1957, amb parició de *L'any en estar* (reeditat el 1975), i va c nuar amb *Llibre d'Eiv* (1957) i *Eivissa. La terr història, la gent* (1974).

TRIBUNA

Pau Faner

Un glop de gin, si us plau

Una illa de silenci. Ara voldria un glop de gin –tot i que no m'agrada– per a celebrar el triomf del poeta Marià Villangómez i Llobet, el triomf de la paraula, del record, de tot allò que resulta entranyable, el triomf de l'home i de la terra, a Eivissa. "Jo sempre he viscut a Eivissa", li he sentit dir a Villangómez, "i he vestit la meva poesia a partir de les realitats que he conegut, l'Eivissa rural de la meva infantesa, la solitud, la frontera salada de la mar". "Allò eren altres temps", llegim al poema *El vell*, "i tanmateix tot aquest cel s'abocava damunt la nostra joventut". Eivissa és encara una noia de sal, davant les llacunes blavenques, sota aquest cel de vidre, una al·lota encamellada damunt els blanquíssims pics de la salina. I per allà, sota un capell de palla o un mantell negre, s'hi engronsa encara la realitat acaronada de records que Villangómez explicava. El paisatge fet poesia i humanitzat, tot superant el mestratge de l'escola mallorquina, per la via de les formes noucentistes, de López Picó, de Carles Riba, de Josep Carner, paisatge metafísic, paisatge amb figura. O amb figura: la noia de sal, sinuosa, blanquinosa com el mirall del cel on es confon. "Una illa de silenci", llegim a *El poema*, "atapeïda i tendra", una illa que "ha volgut ésser dita", una illa on "s'inscriu, curt, el poema", on s'inscriuen tots els poemes.

"Record aquesta casa, aquest camí. Record aquesta llum, aquesta calor estranya, aquesta olor d'herbes seques. I a tu, mare, et record, mare dels setze anys". Ho diu l'emigrant al poema *Retorn*, ho diu Marià Villangómez. El temps, la soledat, la frontera preservadora de la mar, la poesia. Villangómez ha anat amuntegant llibres de poemes, col·leccionant paraules, la paraula, el mot saborosíssim de la mare, el temps ja immutable dels primers anys. Llibres de poemes i de prosa poètica, llibres diversos, sempre amb la mateixa veu tenyida de nostàlgia, trencadissa, amb ressons d'altres veus apaivagades, profundes, com la de Maragall, la de Machado, tot salvant la distància i sobretot la forma. Villangómez ha anat deixant petjades sucoses a la platja de Lahir, cada petjada una fontanella: *Terra i somni, Elegies i paisatges, Els dies, Els béns incompartibles, Ceguesa de l'estel, Sonets de Balansat, La miranda, El cop a la terra, Declarat amb el vent*, una llarga corrua de fonts meravelloses, voluptuoses, com la donzella impossible, entintada de classicisme, les seves paraules fan el sorollar fresquíssim de la deu poètica, com el jardí ombrívol dels cementiris, els paradisos de l'illa d'Eivissa. Una illa de silenci, una noia de sal, un seguici d'ombres ondulades i un poeta, Marià Villangómez, a Eivissa.

DdB

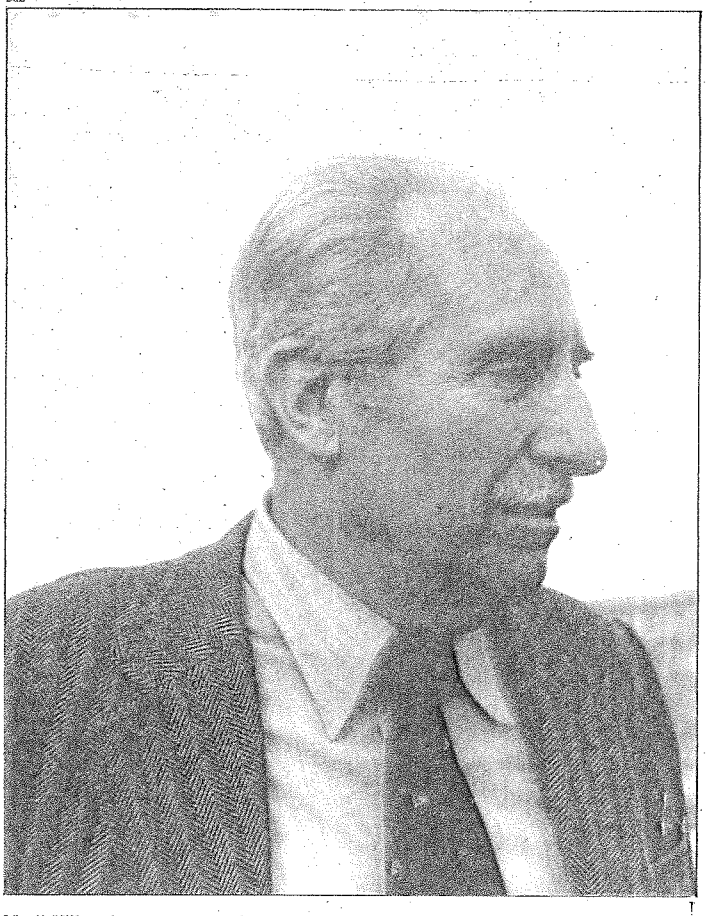

Marià Villangómez, un poeta que ha portat la creació a la traducció dels versos aliens

Un guardó amb vint anys i un milió

◆ El Premi d'Homor de Lletres Catalanes va ser i tuït per Òmnium Cult l'any 1969 per distingir persona que, per la seva literària o científica, es en llengua catalana, "i p importància i exemplarita la seva tasca intel·lectual contribuït de manera nota continuada a la vida cult dels Països Catalans". premi, dotat amb un mili pessetes, no pot, segons bases del premi, ser divi declarat desert.

Jordi Rubió i Balag Joan Oliver, Francesc de ja Moll, Salvador Espriu, Foix, Manuel Sanchis G ner, Joan Fuster, Pau Miquel Tarradell, V Andrés Estellés, Manue Pedrolo, Mercè Rodor Josep Maria de Casacub Josep Maria Llompart, Ra Aramon i Serra, Joan C mines, Marià Manent, Calders, Enric Valor i X Benguerel són els dinou mis que han precedit M Villangómez i Llobet fi aquesta vintena edició 1989.

El jurat, que es re parcialment cada dos a l'han format aquesta ve Heribert Barrera, Antoni rando, Ramon Folch i Gu Josep Maria Llom Manuel Mundó, Miquel ter-Moix, Artur Quint Miquell Tarradell i J Vallverdú.